

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II
w Białej Podlaskiej

Biała Podlaska, 17. 07. 2019 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Hanny Stolińskiej - Fiedorowicz
pt. "Wybrane czynniki ryzyka wpływające na gęstość mineralną kości u kobiet w okresie
okołomenopauzalnym"

*Zlecona przez Radę Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
pismem z dnia 27.06.2019 r.*

W dzisiejszych czasach promocja zdrowego stylu życia jest jedną z podstawowych zadań światowych organizacji zdrowia. Jego fundamentem jest racjonalne żywienie i umiarkowana, proporcjonalna do wieku, aktywność fizyczna. Badania epidemiologów i dietetyków prowadzone w ostatnich latach wskazują, że pomiędzy sposobem żywienia, stanem odżywienia, a zdrowiem człowieka występują istotne zależności.

Recenzowana rozprawa doktorska mgr Hanny Stolińskiej - Fiedorowicz wykonana pod kierunkiem Prof. dr hab. Lucyny Ostrowskiej w Zakładzie Dietetyki i Żywienia Klinicznego UMB na Wydziale Nauk o Zdrowiu jest obszernym opracowaniem podzielonym na część teoretyczną, cel pracy, część doświadczalną (metody i wyniki), dyskusję wyników i wnioski. Ponadto, praca zawiera wykaz skrótów, streszczenia w języku polskim i angielskim oraz spis cytowanej literatury.

Pani mgr Hanna Stolińska-Fiedorowicz dokładnie uzasadniła wybór tematyki badawczej i sprecyzowała jej główny cel, którym była analiza czynników ryzyka rozwoju gęstości mineralnej kości wśród kobiet w okresie przed i po menopauzie. Problematyka, którą podjęła Doktorantka należy do tematów będących aktualnie przedmiotem studiów wielu badaczy na forum krajowym i międzynarodowym.

Autorka sprecyzowała hipotezy badawcze, zwracając uwagę na ocenę wpływu diety tradycyjnej i wegetariańskiej na gęstość mineralną kości.

Zakres przedstawionej do oceny rozprawy można odnieść do sześciu zagadnień.

Oceniono:

- gęstość mineralną szyjki kości biodrowej oraz kręgosłupa u kobiet przed i po menopauzie,
- gęstość mineralną szyjki kości biodrowej oraz kręgosłupa u kobiet przed i po menopauzie w

- zależności od stosowanej diety (tradycyjnej lub wegetariańskiej),
- wpływ parametrów antropometrycznych na gęstość mineralną kości,
  - wpływ sposobu żywienia i zawartości poszczególnych składników odżywczych w zależności od stosowanej diety (tradycyjnej lub wegetariańskiej) na gęstość mineralną kości,
  - występowanie innych czynników ryzyka osteoporozy tj. aktywność fizyczna,
  - korelację stężenia witaminy D₃ w surowicy krwi z ocenianymi parametrami gęstości mineralnej kości.

W badaniu uczestniczyły 133 kobiety które wcześniej brały udział w programie pt. „Ocena wpływu diety wegetariańskiej na gęstość mineralną kości u kobiet w okresie około i po menopauzalnym” realizowanym w IŻŻ w Warszawie w 2014 roku.

Autorka pracy wyczerpująco opisała sposób kwalifikacji pacjentek do prowadzonych badań. Kryterium włączenia był wiek (min. 45 lat) i deklaracja stosowanej diety (wegetariańskiej lub tradycyjnej). Zakwalifikowane do badań kobiety skierowano na badania densytometryczne w Centrum Kompleksowej Rehabilitacji w Konstancinie oraz wykonano badanie stężenia witaminy D₃ w Centrum Diagnostyki Laboratoryjnej w Warszawie z wykorzystaniem analizatora immunochemicznego. Materiałem badanym była surowica lub osocze. Standaryzację wykonano według metody LC-MS/MS i wzorca NIST (materiał referencyjny 2972). W IŻŻ w Warszawie wykonano badanie składu ciała metodą impedancji bioelektrycznej (BIA).

Uczestniczki badań prowadziły 3-dniowy dzienniczek spożycia, a podczas konsultacji dietetycznej wypełniły kwestionariusz ankiety dotyczący stylu życia oraz wywiad żywieniowy.

Oceniając przedłożoną pracę, należy podkreślić, że opisana problematyka i metodologia wykorzystana do oceny przeprowadzonych badań jest aktualna i bardzo starannie przedstawiona. Dyskusja uzyskanych wyników badań napisana jest bardzo dobrze. Doktorantka wykazała się umiejętnością selekcji danych i obrazowego ich przedstawienia. Wyniki badań, przedstawione w przejrzystej formie rycin zostały właściwie zinterpretowane i świadczą o dobrym przygotowaniu teoretycznym Autorki oraz o umiejętności samodzielnej pracy naukowej.

Część badawczą rozprawy doktorskiej kończy siedem wniosków, które wynikają z uzyskanych wyników badań i stanowią logiczne zamknięcie dyskusji. Krótkie streszczenia (w języku polskim i angielskim) ułatwiają czytelnikowi zapoznanie się z problematyką recenzowanej pracy doktorskiej.

Całość pracy liczy 153 strony maszynopisu, bogato udokumentowanego 170. pozycjami literaturowymi. Analizując piśmiennictwo należy stwierdzić, że zdecydowana większość obejmuje najnowsze publikacje oryginalne.

O bardzo dobrym przygotowaniu Doktorantki do pracy badawczej świadczy między innymi sposób omówienia światowego piśmiennictwa dotyczącego tematu rozprawy, zawartego w części teoretycznej. Praca swoją tematyką i zakresem materiału badawczego zasługuje na uwagę, została dobrze i logicznie zaprojektowana i zrealizowana. Wyniki badań zostały właściwie zinterpretowane i świadczą o dobrym przygotowaniu teoretycznym Doktorantki oraz o umiejętności samodzielnej pracy naukowej.

Z obowiązku recenzenta zwracam uwagę na fakt iż poz. 80. w spisie piśmiennictwa nie jest cytowana w przedstawionej dysertacji.

Ponadto, przykładowe określenia: „użytki tj. kawa”,

„posiadało osteopenię”

„wyniki mogły wynikać z niskiego stężenia witaminy D₃ w wyniku...”

nie powinny być stosowane, wymagają korekty. Proponuję korektę gramatyczną pracy przed procesem publikacyjnym.

Podsumowując stwierdzam, że przedłożona do oceny praca Pani mgr Hanny Stolińskiej-Fiedorowicz spełnia kryteria stawiane rozprawom na stopień naukowy doktora w zakresie nauk o zdrowiu, zgodnie z przepisami o stopniach i tytułach naukowych.

Na tej podstawie wnioskuję do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie mgr Hanny Stolińskiej – Fiedorowicz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

